

TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2006. gada 28. septembrī*

Lieta C-150/05

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LES 35. pantam, ko *Rechtbank 's-Hertogenbosch* (Nīderlande) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2005. gada 23. martā un kas Tiesā reģistrēts 2005. gada 4. aprīlī, tiesvedībā

Jean Leon Van Straaten

pret

Staat der Nederlanden,

Republiek Italië.

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: ceturtās palātas priekšsēdētājs K. Šimans [*K. Schiemann*], veicot pirmās palātas priekšsēdētāja pienākumus, tiesneši N. Kolnerika [*N. Colneric*] (referente), H. N. Kunja Rodrigess [*J. N. Cunha Rodrigues*], M. Ilešičs [*M. Ilešič*] un E. Levits,

* Tiesvedības valoda — holandiešu.

ģenerālvokāts D. Ruiss-Harabo Kolomers [*D. Ruiz-Jarabo Colomer*],
sekretārs H. fon Holšteins [*H. von Holstein*],

ņemot vērā rakstveida procesu un tiesas sēdi 2006. gada 4. maijā,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- Nīderlandes valdības vārdā — H. H. Sevenstere [*H. G. Sevenster*] un
D. J. M. de Hrāfe [*D. J. M. de Grave*], pārstāvji,
- Itālijas valdības vārdā — I. M. Bragulja [*I. M. Braguglia*], pārstāvis, kam palīdz
Dž. Aijello [*G. Aiello*], *avvocato dello Stato*,
- Čehijas valdības vārdā — T. Bočeks [*T. Boček*], pārstāvis,
- Spānijas valdības vārdā — M. Munjoss Peress [*M. Muñoz Pérez*], pārstāvis,
- Francijas valdības vārdā — Ž. de Bergess [*G. de Bergues*] un Ž. K. Niolē
[*J.-C. Niollet*], pārstāvji,
- Austrijas valdības vārdā — E. Rīdls [*E. Riedl*], pārstāvis,

- Polijas valdības vārdā — T. Novakovskis [*T. Nowakowski*], pārstāvis,
- Zviedrijas valdības vārdā — K. Vistranda [*K. Wistrand*], pārstāve,
- Eiropas Kopienu Komisijas vārdā — V. Bogensbergers [*W. Bogensberger*] un R. Trousterss [*R. Troosters*], pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus tiesas sēdē 2006. gada 8. jūnijā,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- ¹ Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt 54. pantu 1985. gada 14. jūnija Konvencijā, ar ko īsteno Šengenas nolīgumu, starp Beniluksa Ekonomikas savienības valstu valdībām, Vācijas Federatīvās Republikas valdību un Francijas Republikas valdību par pakāpenisku kontroles atcelšanu pie kopīgām robežām (OV 2000, L 239, 19. lpp., turpmāk tekstā — “CAAS”), kas parakstīta 1990. gada 19. jūnijā Šengēnā (Luksemburgā).

- 2 Šis lūgums tika izteikts tiesvedībā van Strātens [*Van Straaten*] pret Nīderlandi un Itālijas Republiku jautājumā par Itālijas valsts iestāžu ziņojumu Šengenas informācijas sistēmā (turpmāk tekstā — “*SIS*”) par van Strātena kriminālo sodāmību Itālijā par narkotisko vielu nelikumīgu tirdzniecību nolūkā viņu izdot.

Atbilstošās tiesību normas

Kopienų tiesības

- 3 Atbilstoši 1. pantam Protokolā, ar ko iekļauj Šengenas *acquis* Eiropas Savienības sistēmā un kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un ar Amsterdamas līgumu grozītajam Eiropas Kopienas dibināšanas līgumam (turpmāk tekstā — “Protokols”), trīspadsmit Eiropas Savienības dalībvalstis, tostarp Itālijas Republika un Nīderlandes Karaliste, ir pilnvarotas izveidot ciešāku savstarpēju sadarbību Šengenas *acquis* piemērošanas jomās, kā tas ir definēts minētā protokola pielikumā.
- 4 Šengenas *acquis* daļu cita starpā veido līgums starp Beniluksa Ekonomikas savienības valstu valdībām, Vācijas Federatīvās Republikas valdību un Francijas Republikas valdību par pakāpenisku kontroles atcelšanu pie kopīgām robežām, kas ir parakstīts Šengēnā 1985. gada 14. jūnijā (OV 2000, L 239, 13. lpp., turpmāk tekstā — “Šengenas nolīgums”), kā arī CAAS. Itālijas Republika ir parakstījusi līgumu par pievienošanos CAAS 1990. gada 27. novembrī (OV 2000, L 239, 63. lpp.), kas ir stājies spēkā 1997. gada 26. oktobrī.

- 5 Atbilstoši Protokola 2. panta 1. punkta pirmajai daļai, sākot ar datumu, kad stājās spēkā Amsterdamas Līgums, minētā protokola 1. pantā paredzētajām trīspadsmit dalībvalstīm nekavējoties tiek piemērots Šengenas *acquis* .
- 6 Piemērojot Protokola 2. panta 1. punkta otrās daļas otro teikumu, Eiropas Savienības Padome 1999. gada 20. maijā pieņēma Lēmumu 1999/436/EK, ar ko atbilstīgi Eiropas Kopienas dibināšanas līguma un Līguma par Eiropas Savienību attiecīgajiem noteikumiem nosaka tiesisko bāzi visām normām un lēmumiem, kas veido Šengenas *acquis* (OV L 176, 17. lpp.). No šā lēmuma 2. panta kopsakatā ar tā A pielikumu izriet, ka Padome ir izvēlējusies LES 34. un 31. pantu, kas iekļauti Līguma par Eiropas Savienību VI sadaļā ar nosaukumu “Noteikumi par policijas un tiesu iestāžu sadarbību krimināllietās”, kā juridisko pamatu CAAS 54.–58. pantam.
- 7 Šie pēdējie panti veido III sadaļas ar nosaukumu “Policija un drošība” 3. nodaļu ar nosaukumu “*Non bis in idem* principa piemērošana”.
- 8 CAAS 54. pantā ir noteikts:

“Personu, kuras sakarā vienā Līgumslēdzējā Pusē ir pieņemts galīgais tiesas spriedums, nedrīkst par to pašu nodarījumu saukt pie atbildības citā Līgumslēdzējā Pusē, ar noteikumu, ka notiesāšanas gadījumā sods jau ir izciešs, to izcieš vai to vairs nevar izpildīt atbilstīgi tās Līgumslēdzējas Puses tiesību aktiem, kurā spriedums pieņemts.”

9 Atbilstoši CAAS 55. panta 1. punktam:

“1. Katra Līgumslēdzēja Puse, ratificējot, pieņemot vai apstiprinot šo konvenciju, var deklarēt, ka 54. pants tai nav juridiski saistošs vienā vai vairākos šādos gadījumos:

- a) ja nodarījums, par kuru pieņemts citas valsts tiesas spriedums, pilnībā vai daļēji izdarīts tās teritorijā; šo izņēmumu tomēr nepiemēro, ja nodarījums daļēji izdarīts tās Līgumslēdzējas Puses teritorijā, kur spriedums pieņemts.

[..]”

10 CAAS 71. panta 1. punkts, kuram LES 34. pants, kā arī LES 30. un 31. pants tika norādīti kā juridiskais pamats, paredz:

“Attiecībā uz tiešu vai netiešu narkotisku un jebkādu psihotropu vielu (tostarp Indijas kaņepju) tirdzniecību, kā arī šo ražojumu un vielu glabāšanu ar mērķi tās tirgot vai eksportēt Līgumslēdzējas Puses apņemas atbilstīgi Apvienoto Nāciju Organizācijas konvencijām [...] noteikt pasākumus, kas vajadzīgi, lai novērstu un apkarotu nelikumīgu tirdzniecību ar narkotiskām un psihotropām vielām.”

11 CAAS 95. panta 1. un 3. punkts ir izteikts šādi:

“1. Informāciju par personu, ko meklē, lai apcietinātu nolūkā viņu izdot, ievada datu bāzē pēc ziņojuma iesniedzējas Līgumslēdzējas Puses tiesu iestādes lūguma.

3. Ziņojuma saņēmēja Līgumslēdzēja Puse kādam ziņojumam, kas ir Šengenas Informācijas Sistēmas valsts daļas datu bāzē, var pievienot norādi, kas aizliedz līdz šīs norādes anulēšanai veikt apcietināšanu sakarā ar ziņojumu. Norāde jāanulē vēlākais 24 stundas pēc ziņojuma ievadīšanas datu bāzē, ja vien šī Līgumslēdzēja Puse neatsakās veikt apcietināšanu juridisku iemeslu vai praktisku apsvērumu dēļ. Īpašos izņēmuma gadījumos šo termiņu var pagarināt līdz vienai nedēļai, ja ziņojumam izmantotie fakti ir sarežģīti. Citas Līgumslēdzējas Puses, neievērojot norādi vai lēmumu par atteikšanos veikt apcietināšanu, var veikt ziņojumā lūgto apcietināšanu.”

12 CAAS 106. panta 1. punktā ir noteikts:

“Mainīt, papildināt, labot vai dzēst ievadītos datus drīkst tikai ziņojuma iesniedzēja Līgumslēdzēja Puse.”

13 CAAS 111. pantā ir paredzēts:

“1. Ikviens persona jebkuras Līgumslēdzējas Puses teritorijā saskaņā ar šīs valsts tiesību aktiem var vērsties kompetentā tiesā vai iestādē sakarā ar informācijas labošanu, dzēšanu vai sniegšanu vai arī sakarā ar kompensāciju, kas saistīta ar ziņojumu, kurš attiecas uz šo personu.

2. Neskarot 116. panta noteikumus, Līgumslēdzējas Puses kopīgi apņemas izpildīt galīgos lēmumus, ko pieņēmusi tiesa vai iestādes, kas minētas 1. punktā.”

14 Tiesas kompetence sniegt prejudiciālu nolēmumu šajā jomā ir reglamentēta LES 35. pantā, kura 3. punkta b) apakšpunkts ir izteikts šādi:

“Dalībvalstij, kas nāk klajā ar deklarāciju saskaņā ar 2. punktu, ir jānorāda, ka

[..]

b) jebkura šīs dalībvalsts tiesa var lūgt Tiesu sniegt prejudiciālu nolēmumu par jautājumu, kas radies sakarā ar kādu lietu, kuru tā izskata un kura attiecas uz kāda 1. punktā minēta akta spēkā esamību vai interpretāciju, ja šī tiesa uzskata, ka lēmums šajā jautājumā vajadzīgs, lai tā varētu sniegt spriedumu.”

- 15 Nīderlandes Karaliste paziņoja par to, ka tā piekrīt Tiesas kompetencei saskaņā ar LES 35. panta 2. pantā un 3. panta b) apakšpunktā paredzētajiem noteikumiem (OV 1997, C 340, 308. lpp.).

Starptautiskās tiesības

- 16 Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas, kas parakstīta Romā 1950. gada 4. novembrī, 7. protokola 4. pants ir izteikts šādi:

“1. Nevienu nedrīkst no jauna tiesāt vai sodīt krimināllietā tajā pašā valstī par noziegumu, par kuru viņš jau ir ticis attaisnots vai notiesāts ar galīgu spriedumu saskaņā ar šīs valsts likumu un soda izciešanas noteikumiem.

2. Iepriekšējā punkta nosacījumi nekavē atkārtotu lietas izskatīšanu saskaņā ar attiecīgās valsts likumu un soda izciešanas noteikumiem, ja ir jauni pierādījumi vai jauna atklāti apstākļi vai ja iepriekšējā procesā ir pieļautas būtiskas kļūdas, kas varēja ietekmēt lietas iznākumu.

3. Nevar būt atkāpes no šī panta saskaņā ar Konvencijas 15. pantu.”

- 17 14. panta 7. punkts Starptautiskajā paktā par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām, kas ir pieņemts 1966. gada 16. decembrī un stāties spēkā 1976. gada 23. martā, ir izteikts šādi:

“Nevienu nedrīkst atkārtoti notiesāt vai sodīt par noziegumu, par kuru viņš jau ticis galīgi notiesāts vai attaisnots saskaņā ar katras valsts likumu un kriminālprocesa noteikumiem.”

- 18 Apvienoto Nāciju Organizācijas Vienotās konvencijas par narkotiskajām vielām, kas ir noslēgta Ņujorkā 1961. gada 30. martā, 36. pants ir izteikts šādi:

“1. a) neskarot konstitucionālo tiesību normas, katra Līgumslēdzēja puse veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai šīs Konvencijas noteikumiem neatbilstīga narkotisko vielu audzēšana un produkcija, ražošana, ieguve, sagatavošana, uzglabāšana, piedāvāšana, laišana apgrozībā, izplatīšana, pirkšana, pārdošana, piegāde, noteiktos gadījumos arī kurtāža, nosūtīšana, tranzīts, pārvadāšana, importēšana un eksportēšana vai jebkāda cita darbība, kas, pēc attiecīgās Puses domām, ir pretrunā ar šīs konvencijas noteikumiem, ir sodāmi noziedzīgi nodarījumi, ja tie veikti ar nodomu, un par smagiem noziedzīgiem nodarījumiem ir piespriežams atbilstošs sods, proti, cietumsods vai citāda veida sods ar brīvības atņemšanu.

b) [..]

2. Neskarot katras Līgumslēdzējas puses konstitucionālo tiesību normas, tās tiesību sistēmu un valsts tiesību normas:

- a) i) katra no 1. punktā uzskaitītajām darbībām tiks uzskatīta par atsevišķu noziedzīgu nodarījumu, ja tie ir izdarīti dažādās valstīs;

[..].”

Pamata prāva un prejudiciālie jautājumi

¹⁹ No nolēmuma par prejudiciālā jautājuma uzdošanu izriet, ka van Strātens turēja Itālijā ap 1983. gada 27. martu apmēram 5 kilogramus lielu heroīna sūtījumu, ka šis heroīns tika importēts no Itālijas Nīderlandē un ka van Strātens turēja laika posmā no 1983. gada 27. līdz 30. martam 1000 gramus no šī heroīna sūtījuma daudzuma.

²⁰ Leinterēsētā persona tika apsūdzēta Nīderlandē par to, ka, pirmkārt, tā 1983. gada 26. martā vai ap šo periodu kopā ar A. Jilmazu [*A. Yilmaz*] importēja Nīderlandē no Itālijas apmēram 5500 gramus heroīna, otrkārt, tās rīcība bija apmēram 1000 gramu heroīna Nīderlandē laika posmā no 1983. gada 27. līdz 30. martam vai ap šo periodu un, treškārt, 1983. gada martā tās rīcībā Nīderlandē bija šaujamieroči un munīcija. Ar 1983. gada 23. jūnija spriedumu *Arrondissementsrechtbank te 's-Hertogenbosch* (Hertohenboshas Pirmās instances tiesa, Nīderlande) attaisnoja van Strātenu pret viņu uzsāktajā kriminālvajāšanā par heroīna importu, uzskatot, ka šis nodarījums nav tiesiski un pietiekoši pierādīts, un par diviem citiem nodarījumiem tā piesprieda viņam brīvības atņemšanu uz 20 mēnešiem.

- 21 Itālijā pret van Strātenu kopā ar citām personām tika veikta kriminālvajāšana par to, ka 1983. gada 27. martā vai ap šo datumu viņš vairākas reizes kopā ar Karkusu Koskunu [*Karakus Coskun*] eksportēja uz Nīderlandi nozīmīgu heroīna daudzumu, kopā apmēram 5 kilogramus. Ar 1999. gada 22. novembra spriedumu *Tribunale ordinario di Milano* (Milānas Pirmās instances tiesa, Itālija) piesprieda van Strātenam, kā arī citām personām šajā sakarā, brīvības atņemšanu uz desmit gadiem, naudas sodu 50 miljonu Itālijas liru apmērā un tiesāšanās izdevumu atlīdzināšanu.
- 22 Pamata prāvā van Strātens vēršas pret Nīderlandi un Itālijas Republiku. Iesniedzējtiesa norāda uz ziņojumu par van Strātenu, kura likumīgums tiek apstrīdēts un ko tā pārbauda saskaņā ar CAAS. Ar 2004. gada 16. jūlija rīkojumu Itālijas Republika tika uzaicināta iestāties pamata lietā.
- 23 Iesniedzējtiesā Itālijas Republika apstrīdēja van Strātena apgalvojumus, ka atbilstoši CAAS 54. pantam pret viņu nevarēja veikt kriminālvajāšanu Itālijas vārdā un ka visi dokumenti saistībā ar šo vajāšanu ir nelikumīgi. Pēc Itālijas Republikas domām, ar 1983. gada 23. jūnija spriedumu tiktāl, ciktāl tas attiecas uz apsūdzības pamatu — heroīna importu —, netika atzīta van Strātena vaina, jo viņu attaisnoja apsūdzībā šajā sakarā. Tādēļ van Strātens par šo nodarījumu nav tiesāts CAAS 54. panta izpratnē. Turklāt Itālijas Republika norādīja, ka tās deklarācijas dēļ, ko paredz CAAS 55. panta 1. punkta pirmais teikums un a) apakšpunkts, uz viņu neattiecas šīs pašas konvencijas 54. pants. Šo pēdējo pamatu iesniedzējtiesa noraidīja.
- 24 Cita informācija par procedūras veidu nolēmumā par prejudiciālā jautājuma uzdošanu netika sniegta.

- 25 Pēc Nīderlandes valdības domām, *Arrondissementsrechtbank te 's-Hertogenbosch* 1983. gada 23. jūnija spriedumu apstiprina *Gerechtshof te 's-Hertogenbosch* (Hertohenboshas Apelācijas tiesas) 1984. gada 3. janvāra spriedums, ar ko tika grozīts otrais van Strātena apsūdzības pamats. Šī pēdējā tiesa kvalificēja nodarījumu kā “ar apmēram 1000 gramu heroīna brīvprātīga glabāšana Nīderlandē laika posmā no 1983. gada 27. līdz 30. martam vai ap šo periodu”. Kasācijas sūdzība, ko van Strātens iesniedza pret šo spriedumu, tika noraidīta ar Nīderlandes *Hoge Raad der Nederlanden* (Augstākās tiesas) 1985. gada 26. februāra spriedumu. Šis spriedums ieguva izspriestas lietas spēku. Van Strātenam bija jāizcieš viņam noteiktais sods.
- 26 Pēc šīs pašas valdības domām, pēc Itālijas tiesu iestāžu lūguma 2002. gadā tika reģistrēts ziņojums *SIS*, kas attiecās uz van Strātena apcietināšanu nolūkā viņu izdot, pamatojoties uz 2001. gada 11. septembra Milānas prokuratūras aresta orderi. Nīderlandes Karaliste bija saskaņojusi šo norādes ziņojumu ar CAAS 95. panta 3. punktu tādējādi, lai minētā apcietināšana nebūtu izpildāma Nīderlandē.
- 27 Pēc tam, kad viņam 2003. gadā bija paziņots par šo ziņojumu, un šajā sakarā par viņa notiesāšanu Itālijā, van Strātens vispirms vērsās bez panākumiem Itālijas tiesu iestādēs, lai uz viņu attiecīgie dati tiktu izdzēsti no *SIS*. Nīderlandes Valsts policijas birojs (*Korps Landelijke Politiediensten*, turpmāk tekstā — “*KLPD*”) 2004. gada 16. aprīļa vēstulē van Strātenam norādīja, ka, tā kā policijas birojs nav ziņojuma iesniedzēja iestāde atbilstoši CAAS 106. pantam, tai nav tiesību dzēst ziņojumu no *SIS*.
- 28 Pēc tam van Strātens vērsās iesniedzējtiesā ar prasības pieteikumu, lūdzot uzdot attiecīgajam ministram un/vai *KLPD* dzēst personīgos datus no policijas reģistra. Minētā tiesa 2004. gada 16. jūlija rīkojumā atzina, ka atbilstoši CAAS 106. panta 1. punktam tikai Itālijas Republika ir tiesīga dzēst datus, ko van Strātens lūdzis.

Nemot vērā šo faktu, iesniedzējtiesa kvalificēja šo prasības pieteikumu kā tādu, ar ko tiek lūgts uzdot Itālijas Republikai dzēst minētos datus. Līdz ar to Itālijas Republika tika uzaicināta iestāties tiesvedībā pamata lietā.

29 Pēc tam iesniedzējtiesa atzina, ka atbilstoši CAAS 111. panta 1. punktam van Strātenam ir tiesības vērsties Nīderlandes tiesībās kompetentajā tiesā ar prasību pret Itālijas Republikas veikto uz viņu attiecīgo datu iekļaušanu SIS. Piemērojot šī panta 2. punktu, Itālijas Republikai ir pienākums izpildīt Nīderlandes tiesas galīgo spriedumu attiecībā uz šādu prasību.

30 Šādos apstākļos *Rechtbank 's-Hertogenbosch* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

“1) Kas ir jāsaprot ar vārdiem “tas pats nodarījums” [CAAS] 54. pantā? (Vai apmēram 1000 gramu heroīna turēšana Nīderlandē laika periodā no 1983. gada 27. līdz 30. martam vai ap šo periodu ir tāds pat nodarījums kā apmēram 5 kilogramu heroīna turēšana Itālijā 1983. gada 27. martā vai ap to, zinot, ka heroīna sūtījums Nīderlandē bija daļa no heroīna sūtījuma Itālijā? Vai heroīna sūtījuma eksports no Itālijas uz Nīderlandi ir tāds pat nodarījums kā šī paša sūtījuma imports no Itālijas Nīderlandē, zinot arī to, ka van Strātena līdzdalībnieki Nīderlandē un Itālijā nav gluži tie paši? Vai visi šie nodarījumi kopumā, ko veido aplūkotā heroīna turēšana Itālijā, tā eksports no Itālijas, imports Nīderlandē un turēšana Nīderlandē, ir “tas pats nodarījums”?)

2) Vai par personu ir “pieņemts galīgs spriedums” [CAAS] 54. panta izpratnē, ja ir pieņemts nolēmums, ka pret šo personu celtā apsūdzība nav bijusi tiesiski un pietiekoši pierādīta, un šī persona ar tiesas spriedumu ir attaisnota?”

Par lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību

- 31 Vispirms ir jāatzīst, ka šajā gadījumā Tiesa ir kompetenta lemt par CAAS 54. panta interpretāciju, jo EKL 234. panta noteikumi ir piemērojami prejudiciālā jautājuma uzdošanai saskaņā ar LES 35. pantu un atbilstoši šajā pantā paredzētajiem nosacījumiem (šajā sakarā skat. 2005. gada 16. jūnija spriedumu lietā *C-105/03 Pupino*, Krājums, I-5285. lpp., 28. punkts), un Nīderlandes Karaliste ir sniegusi paziņojumu LES 35. panta 3. punkta b) apakšpunkta izpratnē, kas stājas spēkā ar 1999. gada 1. maiju — Amsterdamas līguma spēkā stāšanās dienu.
- 32 Francijas valdība apšauba, ka lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir pieņemams, jo iesniedzējtiesas sniegtā informācija ir ļoti lakoniska, kas neļauj izprast strīdus priekšmetu un to, kādu iemeslu dēļ ir nepieciešams atbildēt uz šiem diviem uzdotajiem jautājumiem.
- 33 Šajā sakarā jāatgādina, ka tikai valsts tiesnesis, kas izskata lietu un kas ir atbildīgs par pieņemamo tiesas nolēmumu, ņemot vērā lietas īpašo raksturu, var novērtēt, ņemot vērā lietas specifiskās īpašības, gan to, cik lielā mērā prejudiciālais nolēmums ir nepieciešams sprieduma taisīšanai, gan arī Tiesai uzdoto jautājumu atbilstību (skat. 2000. gada 9. marta spriedumu lietā *C-437/97 EKW un Wein & Co, Recueil*, I-1157. lpp., 52. punkts, kā arī 2003. gada 4. decembra spriedumu lietā *C-448/01 EVN un Wienstrom, Recueil*, I-14527. lpp., 74. punkts). Tādējādi, tā kā uzdotie prejudiciālie jautājumi ir par Kopienu tiesību interpretāciju, Tiesai principā ir jāpieņem lēmums.
- 34 Tiesa var atteikties pieņemt lēmumu par valsts tiesas uzdotu prejudiciālo jautājumu tikai tad, ja ir acīmredzams, ka pieprasītajai Kopienu tiesību interpretācijai nav nekāda sakara ar pamata prāvā pastāvošo faktisko situāciju vai tās priekšmetu, ja problēma ir hipotētiska vai ja Tiesai nav darīti zināmi faktiskie vai tiesiskie apstākļi, kas vajadzīgi, lai uz tai uzdotajiem jautājumiem sniegtu lietderīgu atbildi (skat. it

īpaši iepriekš 2001. gada 13. marta sprieduma lietā *C-379/98 PreussenElektra, Recueil*, I-2099. lpp., 39. punkts; 2002. gada 19. februāra spriedumu lietā *C-35/99 Arduino, Recueil*, I-1529. lpp., 25. punkts, un 2006. gada 11. jūlija spriedumu lietā *C-13/05 Chacón Navas*, Krājums, I-6467. lpp., 33. punkts).

35 Šajā lietā ir jākonstatē, ka neskatoties uz kodolīgiem un maz strukturētiem nolēmuma par prejudiciālo jautājumu uzdošanu motīviem, tas ietver pietiekami daudz sastāvdaļu, kuru dēļ, pirmkārt, ir vai nu izslēgts, ka uzdotajiem jautājumiem nav nekāda sakara ar pamata prāvā pastāvošo faktisko situāciju vai tās priekšmetu vai ka problēma ir hipotētiska, un ka, otrkārt, Tiesa var sniegt lietderīgu atbildi uz uzdotajiem jautājumiem. No nolēmuma par prejudiciālo jautājumu uzdošanu konteksta izriet, ka van Strātena prasība ir vērsta uz attiecīgā ziņojuma, kas ir iekļauts *SIS*, atcelšanu un ka pēc iesniedzējtiesas domām lietas iznākums var būt labvēlīgs ieinteresētajai personai tikai, ja, piemērojot principu *ne bis in idem* saskaņā ar CAAS 54. pantu, Nīderlandē pasludinātais spriedums nozīmē, ka Itālijā pret viņu nevar veikt kriminālvajāšanu, kura ir minētā ziņojuma iemesls.

36 Spānijas valdība uzskata, ka pirmais jautājums ir nepieņemams. Tā apgalvo, ka šis jautājums ir tikai par pamata lietas faktiskajiem apstākļiem un ka īstenībā iesniedzējtiesa lūdz Tiesai piemērot CAAS 54. pantu faktiskajiem apstākļiem, kuri bija pamatā valsts tiesvedībai.

37 Šajā sakarā ir jāatgādina, ka, ja Tiesai atbilstoši EKL 234. pantam konkrētā tiesvedībā nav kompetences piemērot Kopienu tiesību normu, tā tomēr tiesu sadarbības ietvaros, ko ievieš šis pants, var, balstoties uz lietas materiāliem, sniegt valsts tiesai Kopienas tiesību daļēju interpretāciju, kas tai šķiet lietderīga šo noteikumu seku vērtējumā (2002. gada 5. marta spriedums apvienotajās lietās *C-515/99*, no *C-519/99* līdz *C-524/99* un no *C-526/99* līdz *C-540/99 Reisch u.c., Recueil*, I-2157. lpp., 22. punkts).

38 Tomēr ar savu pirmo jautājumu iesniedzējtiesa lūdz sniegt CAAS 54. panta interpretāciju, ņemot vērā faktiskos apstākļus, ko tā ir precizējusi iekavās. Savukārt Tiesai netiek lūgts piemērot šo pantu minētajiem faktiskajiem apstākļiem.

39 No tā izriet, ka lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir pieņemams.

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

40 Ar šo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, kādi ir atbilstošie kritēriji, lai piemērotu jēdzienu “tas pats nodarījums” CAAS 54. panta izpratnē, ņemot vērā faktiskos apstākļus, ko tā precizēja iekavās.

41 Šajā sakarā Tiesa 2006. gada 9. marta sprieduma lietā C-436/04 *Van Esbroeck* (Krājums, I-2333. lpp.) 27. punktā ir konstatējusi, ka no CAAS 54. panta teksta, kurā ir izmantots jēdziens “tas pats nodarījums”, izriet, ka šis noteikums attiecas tikai uz minēto faktu būtību, neskatoties uz to juridisko kvalifikāciju.

42 Minētajā pantā izmantotie jēdzieni atšķiras no tiem, kas ir izmantoti citos principu *ne bis in idem* ietverošajos starptautiskajos instrumentos (iepriekš minētais spriedums lietā *Van Esbroeck*, 28. punkts).

- 43 CAAS 54. pantā nostiprinātais *ne bis in idem* princips noteikti nozīmē, ka Līgumslēdzēju valstu starpā pastāv savstarpēja uzticība to attiecīgajās krimināltiesību sistēmās un ka ikviena no minētajām valstīm ievēro citās Līgumslēdzējās valstīs spēkā esošo krimināltiesību piemērošanu pat tad, ja tās pašas valsts tiesību piemērošanas rezultātā būtu radies citāds risinājums (iepriekš minētais spriedums lietā *Van Esbroeck*, 30. punkts).
- 44 Iespējamā atšķirīgā tā paša nodarījuma juridiskā kvalifikācija divās dažādās Līgumslēdzējās valstīs nav šķērslis tam, lai piemērotu CAAS 54. pantu (iepriekš minētais spriedums lietā *Van Esbroeck*, 31. punkts).
- 45 Šos konstatējumus apstiprina minētā 54. panta mērķis izvairīties no tā, lai pret personu, kura izmanto savas tiesības uz brīvu pārvietošanos, tiek veikta kriminālvajāšana par tiem pašiem nodarījumiem vairāku Līgumslēdzēju valstu teritorijās (iepriekš minētais spriedums lietā *Van Esbroeck*, 33. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 46 Šīs tiesības uz brīvu pārvietošanos atbilstoši ir garantētas tikai tad, ja nodarījuma izdarītājs zina, ka gadījumā, kad viņš ir bijis notiesāts un izcietis savu sodu vai, attiecīgā gadījumā, pēc tam, kad viņš ar galīgu tiesas spriedumu ir attaisnots kādā Līgumslēdzējā valstī, viņš var brīvi pārvietoties Šengenas līguma teritorijā, nebaidoties, ka citā Līgumslēdzējā valstī pret viņu var tikt veikta kriminālvajāšana, pamatojoties uz to, ka šis nodarījums šīs otrās dalībvalsts tiesību sistēmas izpratnē ir atsevišķs noziedzīgs nodarījums (iepriekš minētais spriedums lietā *Van Esbroeck*, 34. punkts).
- 47 Tomēr, tā kā valstu krimināltiesības savā starpā nav saskaņotas, kritērijs, kas balstīts uz nodarījuma vai aizsargājamo juridisko interešu kvalifikāciju, radītu tik pat daudz šķēršļu pārvietošanās brīvībai Šengenas telpā, cik ir krimināltiesību sistēmu Līgumslēdzējās valstīs (iepriekš minētais spriedums lietā *Van Esbroeck*, 35. punkts).

- 48 Šādos apstākļos vienīgais kritērijs, kam ir nozīme CAAS 54. panta piemērošanā, ir nodarījuma būtības kvalificēšana, ko saprot kā konkrētu apstākļu, kas nedalāmi savstarpēji saistīti, esamību (iepriekš minētais spriedums lietā *Van Esbroeck*, 36. punkts).
- 49 Attiecībā uz pārkāpumiem saistībā ar narkotiskām vielām netiek pieprasīts, lai minēto narkotisko vielu daudzums divās attiecīgajās Līgumslēdzējās pusēs, vai personas, kuras, iespējams, piedalījās nodarījumā, būtu identiski.
- 50 Tādējādi nav izslēgts, ka situācija, kurā nav šādas nodarījuma identitātes, veido faktisko apstākļu kopumu, kuri pēc to rakstura vien ir nedalāmi savstarpēji saistīti.
- 51 Turklāt Tiesa jau ir nospriedusi, ka nodarījumi par to pašu narkotisko vielu eksportu un importu, kas ir sodāmi un par kuriem pret personu tiek veikta kriminālvajāšana dažādās CAAS Līgumslēdzējās valstīs, principā ir uzskatāmi par “tiem pašiem nodarījumiem” 54. panta izpratnē (iepriekš minētais spriedums lietā *Van Esbroeck*, 42. punkts).
- 52 Tomēr — kā to pamatoti norāda Nīderlandes valdība — šajā sakarā valstu kompetentajām tiesām ir jāveic galīgs novērtējums, kurām ir jāpārbauda, vai attiecīgie nodarījumi pēc būtības ir savstarpēji nedalāmi saistīti laikā, telpā, kā arī pēc to objekta (iepriekš minētais spriedums lietā *Van Esbroeck*, 38. punkts).

53 Nemot vērā šos apsvērumus, uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka CAAS 54. pants ir interpretējams tādējādi, ka:

- nozīmīgs kritērijs minētā panta piemērošanā ir nodarījuma būtība, ko saprot kā nodarījumu, kas nedalāmi savstarpēji saistīti, kopuma esamību neatkarīgi no šo nodarījumu vai aizsargājamo juridisko interešu juridiskās kvalifikācijas;
- attiecībā uz pārkāpumiem saistībā ar narkotiskām vielām netiek pieprasīts, lai minēto narkotisko vielu daudzums divās attiecīgajās Līgumslēdzējās pusēs vai personas, kuras, iespējams, piedalījās nodarījumā, būtu identiski;
- nodarījumi par to pašu narkotisko vielu eksportu un importu, kas ir sodāmi un par kuriem pret personu tiek veikta kriminālvajāšana dažādās šīs konvencijas Līgumslēdzējās valstīs, principā ir uzskatāmi par “tiem pašiem nodarījumiem” šī 54. panta izpratnē, galīgais vērtējums šajā sakarā ir jāveic valstu kompetentajām tiesām.

Par otro jautājumu

54 Ar šo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai princips *ne bis in idem*, kas ir nostiprināts CAAS 54. pantā, ir piemērojams Līgumslēdzējas valsts tiesu nolēmumam, ar kuru apsūdzētais tiek attaisnots pierādījumu trūkuma dēļ.

- 55 Atbilstoši CAAS 54. pantam pret personu nevar veikt kriminālvajāšanu Līgumslēdzējā valstī par tiem pašiem nodarījumiem, par kuriem jau “pieņemts galīgs spriedums” citā Līgumslēdzējā valstī, ar nosacījumu, ka notiesāšanas gadījumā sods jau ir izciests, to izcieš, vai to vairs nevar izpildīt.
- 56 Pamata klauzula, kas ir ietverta vienīgajā CAAS 54. pantu veidojošajā teikumā, nekādā veidā neatsaucas uz galīgā sprieduma saturu. Tikai pakārtotā klauzulā CAAS 54. pants skar notiesāšanas gadījumu, nosakot, ka šajā gadījumā uz kriminālvajāšanas aizliegumu attiecas specifisks nosacījums. Ja vispārējā norma, kas ir ietverta pamata klauzulā, būtu piemērojama tikai spriedumiem, ar ko pasludina personas notiesāšanu, tad būtu lieki precizēt, ka speciālā norma ir piemērojama notiesājošā gadījumā.
- 57 Nav strīda par to, ka CAAS 54. panta mērķis ir izvairīties no tā, lai pret personu, kas izmanto tiesības uz brīvu pārvietošanos, tiktu veikta kriminālvajāšana par tiem pašiem nodarījumiem vairāku dalībvalstu teritorijās (skat. 2003. gada 11. februāra spriedumu apvienotajās lietās C-187/01 un C-385/01 *Gözütok un Brügge, Recueil*, I-1345. lpp., 38. punkts).
- 58 Tomēr, ja šis pants netiek piemērots galīgam attaisnojošam lēmumam pierādījumu trūkuma dēļ, tad tiks apdraudēta tiesību uz brīvu pārvietošanos izmantošana (skat. šajā sakarā iepriekš minēto spriedumu lietā *Van Esbroeck*, 34. punkts).
- 59 Turklāt, kriminālprocesa uzsākšana citā Līgumslēdzējā valstī par tie pašiem nodarījumiem gadījumā, kad pastāv galīgs attaisnojums pierādījumu trūkuma dēļ, pārkāptu tiesiskās drošības un tiesiskās palāvības principus. Apsūdzētajam būtu jābaidās no jaunas kriminālvajāšanas citā Līgumslēdzējā valstī, pat ja par tiem pašiem nodarījumiem jau ir pieņemts galīgais spriedums.

⁶⁰ Jāpiebilst, ka savā 2005. gada 10. marta spriedumā lietā C-469/03 *Miraglia* (Krājums, I-2009. lpp., 35. lpp.) Tiesa ir nospriedusi, ka princips *non bis in idem*, kas ietverts CAAS 54. pantā, nav piemērojams dalībvalsts tiesas iestādes nolēmumam, kurā pasludināts, ka lieta tiek izbeigta, neizvērtējot to pēc būtības, pēc tam, kad prokuratūra ir nolēmusi neveikt kriminālvajāšanu tikai tādēļ, ka pret to pašu apsūdzēto un par tām pašām darbībām ir uzsākta kriminālvajāšana citā dalībvalstī un tas ir noticis, neveicot vērtējumu pēc būtības. Tomēr šajā lietā, neņemot par jautājumu, vai uz attaisnojumu, kas nav balstīts uz novērtējumu pēc būtības, var attiekties šis pants, ir jākonstatē, ka attaisnojums pierādījumu trūkuma dēļ ir pamatots ar šādu vērtējumu.

⁶¹ Līdz ar to uz otro jautājumu ir jāatbild, ka princips *ne bis in idem*, kas ietverts CAAS 54. pantā, ir piemērojams Līgumslēdzējas valsts tiesu nolēmumam, ar kuru apsūdzētais ir galīgi attaisnots pierādījumu trūkuma dēļ.

Par tiesāšanās izdevumiem

⁶² Attiecībā uz lietas dalībniekiem pamata lietā šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, izņemot minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumus, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

- 1) **54. pants 1985. gada 14. jūnija Konvencijā, ar ko īsteno Šengenas nolīgumu, starp Beniluksa Ekonomikas savienības valstu valdībām, Vācijas Federatī-**

vās Republikas valdību un Francijas Republikas valdību par pakāpenisku kontroles atcelšanu pie kopīgām robežām, kas parakstīta 1990. gada 19. jūnijā Šengēnā, ir interpretējams tādējādi, ka:

- nozīmīgs kritērijs minētā panta piemērošanā ir nodarījuma būtība, ko saprot kā nodarījumu, kas nedalāmi savstarpēji saistīti, kopuma esamību neatkarīgi no šo nodarījumu vai aizsargājamo juridisko interešu juridiskās kvalifikācijas;
 - attiecībā uz pārkāpumiem saistībā ar narkotiskām vielām netiek pieprasīts, lai minēto narkotisko vielu daudzums divās attiecīgajās Līgumslēdzējās pusēs vai personas, kuras, iespējams, piedalījās nodarījumā, būtu identiski;
 - nodarījumi par to pašu narkotisko vielu eksportu un importu, kas ir sodāmi un par kuriem pret personu tiek veikta kriminālvajāšana dažādās šīs konvencijas Līgumslēdzējās valstīs, principā ir uzskatāmi par “tiem pašiem nodarījumiem” šī 54. panta izpratnē, galīgais vērtējums šajā sakarā ir jāveic valstu kompetentajām tiesām;
- 2) princips *ne bis in idem*, kas ietverts šīs konvencijas 54. pantā, ir piemērojams Līgumslēdzējas valsts tiesu nolēmumam, ar kuru apsūdzētais ir galīgi attaisnots pierādījumu trūkuma dēļ.

[Paraksti]